מדרש · אגדה · בתי מדרשות · חלק א

ברייתא דמעשה מרכבה

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

ברייתא דמעשה מרכבה

מקור הטקסט: ובלכתך בדרך

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ברייתא-דמעשה-מרכבה/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פרק ב 4
פרק ג 5
פרק ד 5
פרק ה 6
פרק ו 7
פרק ז 8

פרק א

הקדוש ברוך הוא רם ונשא (ומאין נקרא) [ומנין שנקרא] הקדוש ברוך הוא רם ונשא שנאמר כי כה אמר רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו ומנין שאף כסאו נקרא רם ונשא שנאמר וארא את ה' וגו' הקדוש ברוך הוא נקרא צדק שנאמר אני ה' דובר צדק ונאמר צדק ומשפט מכון כסאך הקדוש ברוך הוא נקרא משפט שנאמר כי אלהי משפט ה' ואף כסאו נקראת משפט שנאמר כי שמה ישבו כסאות למשפט הקדוש ברוך הוא נקרא אמת שנאמר וה' אלהים אמת ואמת ה' לעולם ואף כסאו נקרא אמת שנאמר והוכן בחסד כסאו וישב עליו באמת הקדוש ברוך הוא נקרא כבוד שנאמר ויבא מלך הכבוד ואף כסאו נקרא כבוד שנאמר כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשינו יבא מלך הכבוד וישב על כסא הכבוד בהיכל כבוד שנאמר ובהיכלו כולו אומר כבוד הקדוש ברוך הוא נקרא קדוש שנאמר קדוש קדוש קדוש ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו אף כסאו נקרא קדוש שנאמר אלהים ישב על כסא [קדשו] יבא מלך הקדוש וישב על כסא הקדוש בהיכל קדוש בסוד קדושים שנאמר [אל] נערץ בסוד קדושים רבה כמה כסאות יש לו להקדוש ברוך הוא יש לו כסא נכון שנאמר נכון כסאך מאז יש לו כסא צדק ומשפט שנאמר צדק ומשפט מכון כסאך יש לו כסא חסד שנאמר והוכן בחסד כסא יש לו כסא יה שנאמר כי יד על כס יה יש לו כסא כבוד שנאמר כסא כבוד מרום מראשון יש לו כסא אמת שנאמר וישב עליו באמת יש לו כסא קדש שנאמר אלהים ישב על כסא קדשו יש לו כסא עולם שנאמר כסאך אלהים לעולם ועד יש לו כסא רחמים שנאמר לה' אלהינו הרחמים והסליחות יש לו כסא מלוכה שנאמר והיתה לה' המלוכה יש לו כסא רם ונשא שנאמר וארא את ה' יושב על כסא רם ונשא יתברך ויתברך על כל ברכה ותהלה

פרק ב

כסא רם ונשא יש ארכו ת"ת אלפים רבבות פרסאות ורחבו ת"ק אלפים רבבות פרסאות ועמו שלש מאות אלפים רבבות פרסאות וחשבונות הללו בפרסאות של הקדוש ברוך הוא יתברך שמו וכל פרסה ופרסה שלו אלפים באמה והאמה ד' זרתות והזרת שלו מסוף העולם ועד סופו שנאמר מי מדד בשעלו מים ושמים בזרת תכן שבעים כסאות של מלכות יש לו להקדוש ברוך הוא מעין כסא מלכותו בעולם כנגד שבעים אומות שבעולם ושבעים כתרי כבוד יש לו מעין מכתר כבודו בעולם כנגד שבעים לשונות שבעולם [שבעים] שרביטים של ממשלתו מעין שרביט ממשלתו בעולם שבעים (כתבים) [כתרים] שיש בעולם וכולם אינו אלא משלו וכל מלכי ארץ וכל תבל אינם אוכלים גדולה ומלכות

בעולם אלא משלו והוא אינו חסר כלום ממלכותו וממשלתו אבל כסא הכבוד עצמו אינו מנחילו אלא ליראיו שנאמר וכסא כבוד ינחילם

פרק ג

כסא הכבוד תחתיו כסא אבן ספיר וכסא אבן ספיר מתוקן לתחת רגלי השכינה שנאמר (ויחזו) [ויראו] את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכסא הכבוד מתוקן למושב יקרו וכסא הכבוד הוא כסא רם ונשא ומראהו כעין החשמל שנאמר ומתוכה כעין החשמל מתוך האש ומהו חשמל ששלש מאות ושבעים ושמונה מיני מאורות של זיו זוהר גדול קבועים בו והפחות שבכולן כזיו גלגל החמה וסימנו חשמל שלש מאות ושבעים ושמונה ולא עוד אלא שפרוס עליו כתבנית בגד זוהר מאור הדר שאין כיוצא בו בכל מיני מאורות שברום ערבות שאפילו חיות הקדש שבמרכבה וכרובי גבורה ואופני שכינה אינן יכולין להסתכל בזיו הכבוד מפני שהוא נתון פרוס עליו ומזיו כסאו מוקף מעניין כמראה זוהר סביבות כסאו ומזיו מלכותו ומזיו כבודו שנאמר רם על כל גוים ה' על השמים כבודו מהו על השמים ומספרים תפארתו בכל שעה ושעה שנאמר השמים מספרים כבוד אל כתוב אחד [אומר] על השמים כבודו וכתוב אחד אומר מלא כל הארץ כבודו זהו כבודו שכל המלכים ורוזנים נוהגין בו כבוד ואוכלים גדולה ומלכות בעולם

פרק ד

קרקע ערבות כולה מלאה גחלים ואבני ספיר ואבני ברקת ומדנה קבועים בה שזיוון הולך בכל רקיע ונוקבין בזיוון שבעה רקיעים (ומעין) [ודומין] גלגל [חמה] בפני זיוון כמו זיוון (הנהר) [הנר] בפני זיו גלגל חמה וכל רקיע ורקיע מלא זיו זוהר גדול כמו רקיע מזיו גלגל [חמה] שהוא מלא ומאיר את העולם ולא עוד אלא שארבע חומות של אש מוקפים להם ברום ערבות חומה אחת של לפיד שניה של שלהבת שלישית של להטות רביעית של ברקים שאפילו שבעה השרים הגדולים הנקראים בשם מלכם ידוד ידוד שם נכבד ונורא אינם יכולים להסתכל בזיו אותם החומות שכנגד הכסא וביניהן קבועין בו שבעה היכלות של שבעה הדורים זה לפנים מזה וזה לפנים מזה וכולם מלאים גחלים ולפידים וזיקוקין וברקים ועמודים של אש ועמודי גחלים ועמודי להבים ועמודי להטים ברקים ועמודי לפידים שהן גבוהים מן הארץ עד רום רקיע העליון ובכל היכל והיכל ח' אלפים ושבע מאות וס"ו שערי ברקים כמנין [שעות] ימות השנה וכל שער ושער קומתו שבעה רקיעים ורחבו כארכו ורחבו של עולם ועל כל פתח ופתח שבהיכלי ערבות קבועים

בהם שס"ה אלפים רבבות מיני מאורות במאור העולם הגדול שכל העולם כולו מבהיק מזיון ואין כל בריה יכולה להסתכל בהן ועל כל פתח ופתח עומדין שס"ה אלפים רבבות מלאכי השרת שהן גבוהים מן הארץ ועד רום רקיע וכולן מכף רגלן ועד קדקד ראשן מלאים עינים וכל עין ועין כגלגל הלבנה וכל אחד ואחד גופן גחלים ומראיהן כלפידים וגלגלי עיניהם כברקי מאור וכל טיקוסיהן אש למינו וכל אחד ואחד יש להם סוסים וסוסיהן אש ומרכבותיהן להבה חורבתיהן חרבות לפידים ורומחיהן רומחי שלהבת וקשתותיהן קשתות גחל וחיציהן חיצי להט וכל כלי זיניהן אש בוערה יש להם כמה שמות ולסוסיהם כמה שמות יש להם ד' פנים יש להם ד' כנפיים הם מדברים בד' פיות ד' דבורים הם אומרים קדוש וסוסיהן אומרים קדוש הם אומרים ברוך וסוסיהן אומרים ברוך הם מספרים שירות מלכם בשבעים לשון וסוסיהן מספרים שירות מלכם בשבעים לשון הם עושין רצון קוניהם בכל יום ויום והם עושים רצון קוניהם בכל יום ויום ולמעלה מהם שמונה שרים גדולים ורמים ונכבדים על כל פתח ופתח שכל מלאכי השרת אינם נכנסים ויוצאים לראות פני כסא ולומר שירת כסא אלא על פיהם וד' חותמות שם המפורש בידיהם שנים על כל פתח ופתח לכל אחד ואחד של השרים הגדולים שמות של שומרי פתחים על כל פתח ופתח הממונים על הפתחים שבהיכלי ערבות מן הארץ ועד רקיע מהלך ת"ק מאות שנה ועביו של רקיע ת"ק שנה וכן כל רקיע ורקיע ובין כל רקיע ורקיע למעלה מהן חיות הקדש רגלי החיות כנגד כולן קרסולי החיות כנגד כולן שוקי החיות כנגד כולן ארכובי החיות כנגד כולן ירכי החיות כנגד כולן גופי החיות כנגד כולן צואריי החיות כנגד כולן ראשי החיות כנגד כולן קרני החיות כנגד כולן ולמעלה מהן כסא הכבוד רגלי הכסא כנגד כולן כסא הכבוד [כנגד כולן] ורם ונשא שוכן עליו

פרק ה

בהיכל שביעי קבוע כסא הכבוד ומרכבות כרובים ומחנות שרפים ואופנים וחיות וגלגלי אש אוכלה ומרכבות להבה וחשמלי זוהר הדר וזיקוקי אש ואוצרי ברקים וגנזי טללים והדרי ובירורי לפידים ודגלי צבאים וגדודי טפסרים וצבאות אראלם ולהבות גחלים ואסיפת האישים ואשימת שלגים ונהרי להבים ומעייני מקור חיים וקוראי קולות ורעמים ומרעישי שירה ומדברי פלאים ושואגי נעימים והדורי פנים וניצוצי חשמלים ומעונות וראים ומרובעי פנים וכנפים אפיים ומליאי עינים ובעלי קרנים הוד של מלכות והדר של כבוד תפארת עליונים גאות רום רמים שבח רם שעל כסא הכבוד אוצרי רוחות וגנזי נשמות ברכות וצדקות תהלות וזמירות חילים וצבאות גדודים ומערכות

דגלים וחילים שלישים ובעלי מלחמות גבורים וגבורות עזוזים ותעצומות פרשים ופקודי חיילות שרים ותוקעי בקרנות מלחמות גבורים וגבורות ומגידי תשבחות ומרביצי רננות שבחות והודאות פלאות וגדולות פאר שירים ושירות קדושה ונעימות ברום רקיע ערבות ברזי דרי ערבות בתוך ערבות לרוכב בערבות ית' שמו וית

פרק ו

ארבע כתות של מלאכי קדושים מלאכי השרת מקלסין לפני הקדוש ברוך הוא מחנה ראשונה של מיכאל על ימינו ומחנה שניה של גבריאל על שמאלו ומחנה שלישית של אוריאל מלפניו ומחנה רביעית של רפאל מלאחריו ושכינת אל באמצע והוא על כסא רם ונשא וכסאו גבוה למעלה וד' מחנות עומדות בתוך בהררי אישים ולפידים לנגד הגלגלי כסא הכבוד ומרכבות שבהיכל השביעי שבערבות וכל מחנה ומחנה ארבע מאות תשעים ששה אלפים פרסאות ארכו ורחבו שני אלפים פרסאות שנאמר וגוייתו כתרשיש מה תרשיש שני אלפים פרסאות אף גויתו כן נמצאת גוייתן מן הכתוב ורום קומתן מקל וחומר ובין [כל] מחנה ומחנה נהרי אש עוברין ביניהן שהם נמשכין ויוצאין מתחת כסא הכבוד וכל אחד ואחד עמוק כתהום רבה ורוחב כמרחבי הרקיע עולין ויורדין בכל אחד ואחד ומתרעשין את המון ובין מחנה למחנה ערפלי טוהר מוקפין ביניהם ובין כל מערכה ומערכה ענני אור וענני חשך מוקפין להם ענני אור לפניהם וענני חשך לאחריהם וכולן בכנפיהם כרום ראשיהן מעוטפין על פניהם לבל יצפו ובל יכירו מדמות פני השכינה כי השכינה אצלם בכל מקום וכל מלאך ומלאך מהם מלבושים לבושי שלהבת ועטופי מעילי גחלת נבונים באימה ופחד לעשות רצון קוניהם מהם עומדים אלף מחנות בקדושה ומהם רצים ריבי צבאות בשליחות אותם שעומדים בקדושה אומרים לפניו מהבקר עד הערב קדוש קדוש קדוש ה' צבאות ומהערב עד הבקר אומרים לפניו ברוך כבוד ה' ממקומו וכשם שהקדושה משולשת כך הברכה משולשת והם צופים בדמות כסא הכבוד ואינם מכירים בדמות פני השכינה והם מביטים בדמות פני החיות ואינן מגישים למחנה החיות וחיות הקדש עומדות מתחת כסא הכבוד ופניהם דמות צורת אדם וכל גופן דומה לגחלים המשולהבות בתוספת אש וכל אחת ואחת מהם יש לה כ"ד פנים וכ"ד כנפיים שכל אחת ואחת מהן יש לה עשרים פנים בתוך ד' פנים ועשרים כנפים בתוך ד' כנפים שכל אחת ואחת מהן יש לה פנים בתוך ז' פנים ויש לה כנפיים בתוך כנפיים וכל אחת ואחת מלא גופן עיניים וכל עין ועין כגלגל הלבנה וכולם נבונים ופונים לכל צד וצד ולכל רוח ורוח ופניהם אשה אל אחותה ולפני פרסאות

רגליהם רבוצות אבני גחלים ולפני אבני גחלים רבוצים טורי לפידים ולפני טורי לפידים מוקפין ענני האישים ולפני ענני האישים מוקפין נוצצי קללים ולפני נוצצי קללים ניצוצי להבים ולפני ניצוצי להבים מוקפין עבי קלים ולפני עבי קלים מוקפין ערפלי טוהר ולפני ערפלי טוהר מוקפין נהרי גחלת ולפני נהרי גחלת מוקפין גלגלי שלהבת [ולפני גלגלי שלהבת] מוקפין חשמלי דולקת ולפני חשמלי דולקת מוקפין קולי רעמים ולפני קולי רעמים מוקפין ענני להטות ולפני ענני להטות מוקפין זיקוקי ברק ולפני זיקוקי ברק מוקפין ברקי האור ולפני ברקי האור מוקפין גשמי בשמים ולפני גשמי בשמים מוקפין טללי חיים ולפני טללי חיים מוקפין מחנות שכינה ולפני מחנות שכינה מוקפין מרעישי שירה ולפני מרעישי שירה מוקפין מנעימי קדושה ולפני מנעימי קדושה מוקפין גלגלי סופה ולפני גלגלי סופה מוקפין שביבי שערה ולפני שביבי שערה מוקפין נהרי דינור ולפני נהרי דינור מוקפין חשמלי זוהר ולפני חשמלי זוהר מוקפין בזיקי הדר ולפני בזיקי הדר מוקפין בזיקי גאוה ולפני בזיקי גאוה מוקפין טפסירי נורא ולפני טפסירי נורא מוקפין אראלי מעונה ולפני אראלי מעונה מוקפין אומרים קדוש ולפני אומרים קדוש מוקפין אומרים ברוך ולפני אומרים ברוך מוקפין אומרים ימלוך שנאמר כסה שמים הודו ותהלתו מלאה זה משכן החיות שבמרכבה

פרק ז

למעלה [מהם] מעונה בדמות רקיע כעין הקרח הנורא [על] ראשי החיות שהוא הוד והדר שנאמר הוד והדר לפניו מוכן והוכן ברוב מראות וברוב מראות להבה ונתון בהדר הוד על ראשי החיות ודמות על ראשי החיות רקיע ושם הוכנו פלאי פלאים גלגלי מרכבה שכסא הכבוד נתון עליהם גלגל זה כנגד גלגל זה זיו הדרו של גלגל כנגד זיו הדרו של גלגל מעשה פלאיו של גלגל זה כנגד מעשה פלאיו של גלגל זה ועומדת בת קול אחת אצל גלגל זה ומה טיבן של בנות קולות הללו מלמד שבשעה שהקדוש ברוך הוא יורד משמי השמים העליונים מתתקנ"ה רקיעים ויושב בערבות על כסא כבודו מיד בת קול יוצאת בכל שערי רקיע ורקיע ובכל שערי ערבות ואומרת שאו שערים ראשיכם ויבא מלך הכבוד והם משיבים ואומרים מי זה מלך הכבוד והיא משיבה ואומרת ה' עזוז וגבור ובת קול אחרת יוצא בכל שערי בתי כנסיות ובתי מדרשות ואומרת שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד שרי בתי עבדות זרה משיבין ואומרים מי הוא זה מלך הכבוד שרי בתי כנסיות ובתי מדרשות עם הדרי בראשית משיבין ואומרים ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה ומהו מלך הכבוד שהוא יודע לכבד את בריותיו מכבודו

באותה שעה ישמיעו גלגל ברעש קולות וברעם קולות סולו לרוכב בערבות ביה שמו ועלזו לפניו ואותה שעה אין הקדוש ברוך הוא רוכב בערבות לא בקדוש שמו ולא בברוך שמו ולא בה' צבאות אלא בשתי אותיות הללו מפני שבשתי אותיות הללו ברא הקדוש ברוך הוא העולם הזה צור עולם לא נאמר אלא צור עולמים באיזה אות ברא הקדוש ברוך הוא העולם הבא ובאי זה ברא העולם הזה ברא בה"א העולם הזה וברא ביו"ד העולם הבא ומנין שבה"א ברא העולם הזה שנאמר בהבראם אל תקרי בהבראם אלא בה"א בראם אם כן יקדים ה"א ליו"ד אלא מלמד שבתחלה ברא העולם הבא והעמידו לצד אחד ואח"כ ברא העולם הזה ומפני מה ברא העולם הזה בה"א מפני שהוא [דומה] לאכסדרה ומפני מה הוא דומה לאכסדרה מפני שכל מי שיוצא מן העולם הזה יוצא ואין בידו מיגיעו ומעמלו שיעמול כל ימי חייו מאומה ומפני מה ברא העולם הבא ביו"ד מפני שכל המקטין עצמו בעולם הזה זוכה ונוחל העולם הבא שנברא ביו"ד דבר אחר כשם שהיו"ד הוא קטן מכל האותיות כך אין נוחל העה"ב [אלא] מי שמקטין את עצמו אצל מי שהוא קטן ממנו בתורה ובחכמה שנאמר ודוד הוא הקטן וכי דוד קטן היה והלא ראש לכל מלכי יהודה היה ויצא ממנו משיח וכל המלכים כולם אלא מתוך שהקטין את עצמו לפיכך זכה ונחל גדולה ומלכות בעה"ב דבר אחר מפני שבני העולם [הבא] ממעטין את עצמן ומתן שכרן מכובד שנאמר להנחיל אוהבי יש ומפני מה תגין של יו"ד כלפי פניו מפני שבני העולם הבא אינם מלוים זה לזה אלא כל אחד ואחד נהנה משלו לפי שכר מעשיו שבידו לפיכך נאמר סולו לרוכב בערבות ביה שמו ועלזו לפניו מלמד שבשעה שהקדוש ברוך הוא רוכב בערבות על כסא כבודו ירונו לפניו בקול רנה ששון וקול שמחה קול רנן וקול גיל קול עילוז קול עוז וזמרה קול שיר ותהלות קול פאר ותודות קול שבח ושירות קול צהלה ורננות וכסא הכבוד גבוה למעלה למעלה באויר ומראה כבודו כעין החשמל ועטרת נוגה וכתר שם המפורש במצחו חציו אש וחציו ברד מימינו חיים ומשמאלו מות ושרביט של זהב בידו ופרכת פרוסה לפניו ושבעה מלאכים שנבראו תחלה משרתים לפני לפנים מן הפרוכת ושבעה שוטרים יושבים על שבעה כסאות שם הראשון אורפניאל ושם השני תגראל ושם השלישי דנהאל ושם הרביעי אסימור ושם החמישי פלמיאל ושם הששי פסכר ושם השביעי יאל